

instanța de insolvență: E. Grumeza

D E C I Z I E

08 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iuliana Oprea
Ion Druță, Dumitru Mardari,
Nicolae Craiu, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Iulia Rusu,
în pricina de insolvență intentată față de societate cu răspundere limitată
„Angeloni-Cereal”, la cererea lichidatorului, Ciobanu Radu, privind atragerea la
răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului,
împotriva încheierilor Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2016,

c o n s t a t ă

La 12 mai 2016, lichidatorul societății cu răspundere limitată „Angeloni-Cereal”, Ciobanu Radu, a formulat cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 16 octombrie 2015, a fost constatată insolvența și s-a intentat procedura simplificată a falimentului cu dizolvarea debitorului societatea cu răspundere limitată „Angeloni-Cereal” (SRL „Angeloni-Cereal”). În calitate de lichidator a fost desemnat Ciobanu Radu.

Menționează lichidatorul că, conform informației Camerei Înregistrării de Stat, Oficiul Teritorial Bălți, SRL „Angeloni-Cereal” a fost înregistrată în Registrul de Stat al întreprinderilor la data de 13 martie 2012.

Indică că în cadrul procedurii de insolvență, au fost validate și incluse în tabelul definitiv al creanțelor, creanțe față de creditorii întreprinderii, în mărime de 1 222 986,1 lei.

Consideră că, în cazul în care organele de conducere ale debitorului nu au depus cererea de intentare a procedurii de insolvență sau lichidare a întreprinderii, dar și-a continuat activitatea, acestea au devenit pasibile de răspundere subsidiară în conformitate cu prevederile art. 248 alin. (1) al Legii insolvenței.

Prin notificarea nr. 12-2/3/92/336 din 23 ianuarie 2015 creditorul Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Bălți a adus la cunoștința membrilor de conducere a SRL „Angeloni-Cereal” despre necesitatea achitării datoriilor față de bugetul public național, indicând că în cazul imposibilității onorării obligațiilor, în conformitate cu prevederile art. 14 al Legii insolabilității este obligat să depună cerere introductivă față de societatea fondată.

Prin notificarea publică din Monitorul Oficial al RM nr. 52-57 (5094-5099) din 06 martie 2015 membrilor organelor de conducere ale SRL „Angeloni-Cereal” li s-a adus la cunoștință despre obligativitatea achitării restanțelor la bugetul public național, iar în caz de neexecutare, Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Bălți va înainta cerere privind intentarea procesului de insolabilitate.

Nici administratorul SRL „Angeloni-Cereal” Rusu Iulia și nici fondatorul debitorului Ganța Oleg nu s-au conformat cerințelor înaintate.

În context, potrivit actului de control întocmit de Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Bălți nr. 5-663040 din 27 octombrie 2015 s-a constatat lipsa documentelor contabile și primare ale SRL „Angeloni-Cereal”, iar potrivit documentelor contabile restabilite rezultă că insolabilitatea debitorului a survenit la 06 aprilie 2015. Datoriile față de bugetul public național fiind formate pe parcursul anilor 2012 și 2013.

Din același act se observă că iregularități în ce privește ținerea evidenței contabile și nerespectarea ordinii de prezentare a dărilor de seamă au existat și în perioada 01 mai 2012- 12 martie 2013.

Mai indică lichidatorul Ciobanu Radu că fondatorul SRL „Angeloni-Cereal” Ganța Oleg în perioada 01 martie 2012-30 aprilie 2012 a extras de pe contul bancar al BC “Victoriabank” SA filiala Bălți suma de 3 310 989 lei, în lipsa actelor de achiziții, ceea ce denotă sustragerea ilegală a mijloacelor financiare, cauzând astfel SRL „Angeloni-Cereal” un prejudiciu în mărime de 3 310 989 lei.

Cere lichidatorul SRL „Angeloni-Cereal”, Ciobanu Radu, atragerea la răspundere subsidiară, a membrilor organelor de conducere ale debitorului SRL „Angeloni-Cereal” în proces de faliment simplificat, Rusu Iulia și Ganța Oleg, pentru creanțele debitorilor în mărime de 1 222 986, 1 lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2016, cererea lichidatorului SRL „Angeloni-Cereal”, Ciobanu Radu, privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a fost admisă și s-a dispus încasarea, în mod solidar, din contul lui Ganța Oleg și Iuliei Rusu, în beneficiul SRL „Angeloni-Cereal”, valoarea creanței validate în mărime de 1 222 986, lei.

S-a încasat în mod solidar din contul lui Ganța Oleg și Rusu Iulia, în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 25 000 lei.

La 25 decembrie 2016, Rusu Iulia a declarat recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2016, solicitând admiterea recursului casarea hotărârii contestate, cu remiterea pricinii spre rejudecare.

În motivarea cererii de recurs, recurenta a invocat că hotărârea instanței de insolabilitate este ilegală și neîntemeiată, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material și procedural.

Or, concluzia instanței precum că în perioada anilor 2013-2014 nu a asigurat integritatea documentelor și ținerea contabilității este neîntemeiată și nu corespunde circumstanțelor pricinii, deoarece în perioada supra enunțată nu a activat în calitate de administrator al SRL „Angeloni-Cereal” și oricare tranzacții cu participarea sa nu au fost efectuate.

Mai mult susține recurenta că ședința instanței de insolvență din 10 noiembrie 2016 s-a examinat în lipsa sa, cu toate că a fost prezentă în incinta Curții de Apel Bălți, unde a așteptat în holul instanței, dar nu a fost anunțată despre începerea unde s-a petrecut ședința.

Precizează recurenta că despre faptul că a fost prezentă în incinta Curții de Apel Bălți la momentul desfășurării ședinței de judecată pot confirma mai multe persoane.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs urmează a fi admisă, casate hotărârea Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2016, cu trimiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în calitate de instanță de insolvență.

În conformitate cu art. 445 lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 8 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Examinând înscrisurile anexate la dosar, Colegiul reține că, hotărârea instanței de insolvență a fost emisă la 10 noiembrie 2016, iar Rusu Iulia a declarat recurs la 15 decembrie 2016.

Colegiul precizează că hotărârile în cadrul procesului de insolvență urmează a fi pronunțate integral, cu motivare, fără a se ține cont de prevederile art. 236 Cod de procedură civilă.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 10 noiembrie 2016, a fost pronunțat dispozitivul hotărârii (f.d.50-52)

Prin urmare, în astfel de situație, termenul de declararea a recursului începe să curgă nu din data pronunțării dispozitivului, ci din data comunicării actului integral.

Conform avizului de recepție rezultă că Rusu Iulia a primit hotărârea contestată la 02 decembrie 2016 (f.d. 60), iar cererea de recurs împotriva acesteia a fost declarată la 15 decembrie 2016, în termen.

Potrivit art. 8 alin. (3) al Legii insolvenței, recursul va fi judecat în modul prevăzut de Codul de procedură civilă.

Potrivit art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Din materialele dosarului s-a stabilit că prin hotărârea Curții de Apel Bălți din

16 octombrie 2015, s-a constatat insolvabilitatea SRL „Angeloni-Cereal” și s-a intentat procedura simplificată a falimentului cu dizolvarea debitorului SRL „Angeloni-Cereal”. În calitate de lichidator a fost desemnat Ciobanu Radu.

La 12 mai 2016, lichidatorul SRL „Angeloni-Cereal”, Ciobanu Radu, a intervenit cu o cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2016, cererea lichidatorului SRL „Angeloni-Cereal”, Ciobanu Radu, privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a fost admisă și s-a dispus încasarea, în mod solidar, din contul lui Gața Oleg și Iuliei Rusu, în beneficiul SRL „Angeloni-Cereal”, valoarea creanței validate în mărime de 1 222 986, lei.

S-a încasat în mod solidar din contul lui Gața Oleg și Rusu Iulia, în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 25 000 lei.

Analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios și verificând legalitatea concluziilor din hotărârea recurată în raport cu argumentele recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că contrar prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC, hotărârea primei instanțe este una nemotivată, astfel soluția dată în sensul admiterii cererii de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SRL „Angeloni-Cereal” este incertă, neavând putere de convingere.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține și prevederile art. 247 alin. (1) al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, care indică că în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii. Prevederile alin.(1) se aplică persoanelor care dețineau funcțiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum și celor care au deținut aceste funcții pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

La caz, prezintă relevanță și prevederile art. 248 alin. (1) al Legii insolvabilității care indică că, dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolvabilității/lichidatorului instanța de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la

dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art.14; i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

La acest segment instanța de recurs remarcă și prevederile alin. (3) al normei enunțate care statuează că, dacă administratorul insolvenței/lichidatorul a omis să formuleze acțiunea în cauză, iar răspunderea consemnată la alin. (1) amenință să se prescrie, comitetul creditorilor poate cere instanței de insolvență să fie autorizat a introduce acțiunea prevăzută la alin. (1).

Art. 248 alin. (4) -(8) al Legii nr. 149 din 29 iunie 2012 prevede că, în caz de pluralitate, răspunderea persoanelor prevăzute la alin.(1) este solidară, cu condiția ca apariția stării de insolvență să fie actuală sau anterioară perioadei în care și-au exercitat mandatul ori au deținut poziția ce ar fi putut cauza insolvența debitorului. Persoanele în cauză se pot apăra de solidaritate dacă, în organele colegiale de conducere ale debitorului, s-au opus actelor sau faptelor care au cauzat insolvența sau dacă au lipsit de la luarea deciziilor care au cauzat insolvența și au făcut să se consemneze, ulterior luării deciziei, opoziția lor la aceste decizii. Măsura prevăzută la alin.(1) se prescrie în termen de 3 ani de la data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolvență, dar nu mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolvență. În toate cazurile, asupra acțiunii prevăzute la alin.(1), instanța de insolvență se pronunță prin hotărâre, care poate fi contestată cu recurs de persoanele vizate în ea.

Astfel, la judecarea cauzelor ce țin de intentarea procesului de insolvență, legea care stabilește obligațiile asociatului (fondatorului) este Legea insolvenței, care conform art. 1 alin. (2), este aplicabilă persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, întreprinzătorilor individuali, inclusiv titularilor de patentă de întreprinzător, societăților de asigurări, fondurilor de investiții, companiilor fiduciare, organizațiilor necomerciale, înregistrate în Republica Moldova în modul stabilit.

Conform art. 15 alin. (1) din Legea insolvenței, în cazul insolvenței debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvență intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sînt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

În condițiile art. 15 și art. 248 din Legea insolvenței, este de înțeles că, în dependență de motivele apariției stării de insolvență a debitorului, fondatorul (asociatul) va purta răspundere subsidiară solidară față de creditori sau la cererea administratorului/lichidatorului, instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de asociat (fondator).

Analizînd circumstanțele speței prin prisma normelor de drept invocate supra, Colegiul conchide că instanța de insolvență la adoptarea soluției a preluat

argumentele invocate în cererea lichidatorului ÎI „Ciobanu Radu”, fără a stabili vinovăția membrilor organelor de conducere a societății, administratorul Rusu Iulia și fondatorul Gața Oleg.

În asemenea circumstanțe Colegiul consideră că instanța de insolvabilitate nu a constatat pe deplin acțiunile prin care administratorul Rusu Iulia și fondatorul Gața Oleg, au prejudiciat debitorul, care sunt actele prin care a fost prejudiciat debitorul, care este perioada în care societatea a fost prejudiciată și sub administrația cui a fost, ori nu au fost enumerate probe concludente și pertinente care ar determina vinovăția lor în aducerea societății în stare de insolvabilitate.

Or, aceste concluzii sunt pripite, deoarece derivă din examinarea superficială a împrejurărilor ce permit constatarea existenței sau lipsei temeiurilor de atragere la răspundere subsidiară a fiecărei persoane vizate în parte.

Astfel, după cum atestă actele cauzei, persoanele care se solicită în speță de a fi atrase la răspundere subsidiară au ocupat diferite funcții în diferite perioade de timp, care necesitau aprecierea separată a activității fiecăruia, pentru a putea constata gradul de responsabilitate în survenirea situației de insolvabilitate a debitorului SRL „Angeloni-Cereal”.

La fel, instanța urma să verifice și să stabilească cu certitudine dacă în urma acțiunilor întreprinse de recurenta a fost formată această îndatorire.

În conexiunea celor relatate se constată că prima instanță nu a supus unei analize minuțioase și nu a verificat toate circumstanțele cauzei, care, însă necesitau a fi examinate, prin prisma cadrului legal aplicabil la caz, întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea cerinței lichidatorului ÎI „Ciobanu Radu” de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SRL „Angeloni-Cereal”, administratorul Rusu Iulia și fondatorul Gața Oleg.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că Curtea de Apel Bălți judecând pricina nu a examinat toate circumstanțele relevante cazului, nu s-a expus asupra tuturor aspectelor juridice, nu a stabilit cu certitudine circumstanțele importante întru soluționarea justă a cerințelor înaintate de lichidatorului ÎI „Ciobanu Radu” de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SRL „Angeloni-Cereal”.

În aceste condiții este evident că instanța examinând pricina, nu s-a pronunțat asupra tuturor aspectelor juridice, nu a stabilit cu certitudine circumstanțele importante întru soluționarea justă a cerințelor înaintate de lichidatorului ÎI „Ciobanu Radu”, situație care duce la imposibilitatea instanței de recurs să exercite controlul judiciar asupra soluției date și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Pe cale de consecință și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu

concluziile uneia dintre părți.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată ilegalitatea hotărârii instanței de insolvență și consideră necesar de a admite recursul de a casa hotărârea Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2016 și trimite pricina la rejudecare la Curtea de Apel Bălți, care, în procesul examinării repetate a cauzei, urmează să țină cont de cele menționate supra.

În conformitate cu art. 5 alin. (9) din lege dispozițiile privind incompatibilitatea nu sînt aplicabile instanței de insolvență care pronunță succesiv hotărâri în același dosar de insolvență, cu excepția rejudecării după casarea hotărârii în recurs, din care considerente rejudecarea cauzei se va efectua de alt complet de judecată.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Iulia Rusu.

Se casează integral hotărârea Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2016, la cererea înaintată de lichidatorul societății cu răspundere limitată „Angeloni-Cereal”, Ciobanu Radu cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, cu trimiterea pricinii la rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul
Judecătorii

Iuliana Oprea

Ion Druță

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat